

M. C.: – Mēs daudz ko spējam saražot un arī saražojam vairāk, nekā mums pašiem nepieciešams. Piemēram, pienu, graudus. Un mums ir jāspēj saražoto pārdot pasaules tirgos. Savukārt spēja strādāt pasaules tirgos mums palīdz darboties arī iekšējā tirgū. Piemēram, sadarboties ar lielveikaliem. Prakse rāda, ka lielie ražotāji, lielle kooperatīvi var diktēt savus noteikumus veikaliem, nevis otrādi. Visi izvairās skaļi runāt par neadekvātajiem veikalu uzcenojumiem, jo baidās, ka tādējādi viņu produkcija pazudīs no veikalu plauktiem, taču tas, kā lielveikali atļaujas uzvesties Latvijā, ir vienkārši fenomenāli. Nedomāju, ka tāpat tie atļaujas uzvesties arī Skandināvijā un citur.

– Kāpēc Latvijā tā notiek?

M. Dz.-B.: – Veikalam pretī vajag nopietnu, lielu sadarbības partneri, ar ko runāt. Ja veikalu tīklam vajag ābolus vai burkānus, tad vajag tos arī visu ziemu un visos veikalos. Bet mēs esam mazi un sadrumstaloti, nav tā partnera, kas var doties uz veikalu ar atbilstošu piedāvājumu un tādējādi arī ar kaut kādiem sev izdevīgākiem noteikumiem. Te nav īsti ko pārmetēt veikaliem. Pārmetumi drīzāk ir lauksaimniekiem, kuri nespēj vai

negrib vienoties, kooperēties, darboties mērķtiecīgāk.

G. N.: – Nedomāju, ka šajā ziņā kaut kas būtiski mainīsies. Veikalu piedāvājumā būs aizvien vienveidīgāka pārtika. Patlaban katrs lauksaimnieks vērtē, ko ražot, kāds ir ekonomiskais pamatojums. Tādējādi Latvijā nozares ļoti sašaurinās. Lauksaimnieki vairāk koncentrējas uz vienu divām nozarēm, kurām ir stabils tirgus. Arī somi atzina, ka viņi, visticamāk, būs tikai izejvielu ražotājvalsts, kas pēc tam pirks no šīm izejvielām saražoto gatavo produkciju.

M. Dz.-B.: – Bet iespēja vienmēr paliek. Piemēram, uzceļ Latvijas–Igaunijas kooperatīvs *E-Piim* jauno piena pārstrādes rūpnīcu, un būs jauns atspēriena punkts piensaimniekiem, uzceļ zirņu pārstrādes rūpnīcu, un atkal būs iespēja produktam piešķirt pievienoto vērtību. Ja ir resursi investīcijām un tās gudri tiek liktas lietā, attīstība notiek un līdz ar to paveras arī jaunas iespējas.

G. N.: – Bet sabiedrība, kas redz, ka lauksaimniecība tiek gana dāsni finansēta, var uzdot jautājumu – kāds mums no tā labums? Kā mēs tiksim pie labākas pārtikas? Veselīgākas, Latvijā audzētas? Ja minētajā piena pārstrādes rūpnīcā ražos produktus,

kas pamatā aizies eksportā, vai zirņu izolātu pasaules tirgiem, tad jautājums būs pamatots. Kāpēc lauksaimniekiem jāmaksā valsts subsīdijas, ja vietējais patērētājs pretī saņem tikai lēto poļu vai igauņu pienu un lietuviešu dārzeņus? Sanāk, ka subsīdēt tiek tikai lauksaimnieku bizness, nevis kvalitatīvas pārtikas ražošana vietējai sabiedrībai, kas maksā nodokļus. Jā, ir lielā Eiropas politika, kas tiek subsīdēta, bet nacionālā mērogā katrs ministrs nāk ar savu politiku reizi četros gados, tad pievienojas dažādu nozaru lobiji, kas to politiku sarausta vēl mazākos gabaliņos, bet vienotas, skaidras Latvijas lauksaimniecības attīstības stratēģijas mums joprojām nav. Politiski vairāk skatās atsevišķu ražotāju, pat individuālu saimniecību, lauksaimnieku organizāciju virzienā, kas tiek lobētas, lai izpatiktu, taču nacionālās drošības, sabiedrības labklājības, lauksaimniecības tirgus attīstības virzienā politiski skatās ļoti maz. Prioritātēm šodien būtu jābūt – sabiedrības labums, vide, ekonomika. Pie mums lobiju ietekmē vairāk prevalē plika ekonomika, sabiedrības labums stipri atpaliek... **a**

Diskusijas nobeigumu lasiet *Agro Topa* oktobra numurā.

GRAUDU KODINĀTĀJI PAR IZDEVĪGU CENU!

- Ekonomiska cena • Vienkārši ekspluatācijā
- Pieejamas ražības no 1 līdz 20 t/h • Atsevišķa padeve ūdenim un kodnei
- Risinājumi mazām un lielām saimniecībām

SIA PREISS BŪVE
Maskavas iela 450 N, Rīga, Latvija LV-1063
Tāl. + 371 67898777
www.preissbuve.lv

Edgars Kumštis – tālr. 292 52 890
E-pasts: edgars.kumstis@preiss.lv
Jānis Frīdenbergs – tālr. 241 17 174
E-pasts: janis.fridenbergs@preiss.lv

